

K 210.466
3

თამაზ გაბაძე

ქვეყნის
თუთიყუფი

თბილისი
1988

საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს კულტურულ-
საგანმანათლებლო დაწესებულებების საქმეთა სამმართველო
დღის სარეპერტუარო-სარედაქციო კ მ დ ე გ მ ა

ხალხური თეოქმიდებისა და კულტურის საგანმანათლებლო მუ-
შაობის რესპუბლიკური სამეცნიერო მეთოდური ცენტრი

სერია: "მანამედროვე თეოქმიდებიანი ქართული პიესა"

მ ა მ ა გ ბ ა მ ა დ უ ა

დ ა მ ე დ ა მ უ მ ი ყ უ მ ი

თეოქმიდებიანი პიესა - მონოლოგი

(ქართულ და რუსულ ენაზე)

სამეცნიერო-
სამეთოდოლო

თბილისი - 1988 წ.

საქართველოს
სამეცნიერო-სამეთოდოლო
ცენტრი

8CF-2

ქართული
ზოგრაფიის ცენტრი

მ. შაძაღვას პიესა „დავით აღმაშენებელი“
რეჟისორის ნათელა თვარაძის დასაძგმად.

რედაქტორი ლია ლომიძე

საქ. სსრ კ. შარქის
საბ. რესპუბ.
გლ. მოთება

ძველი, დაუღაცებელი ოჯახი. კედელთან ტახტი, მაგიდა და
რამდენიმე მოწყვლილი სკამი. ტახტის ქვეშ ცარიელი, დაბტვერილი
ბოთლები. კუთხეში პატარა მაგიდა. ოჯახს ურთაღებელი ნაჭურა
ანათებს. ნაჭურის სუსტ შუქზე ბუნდოვნად მოჩანს გაფრთხილი
შპალერი. მარჯვნივ, პატარა მაგიდაზე დგას ვალია. ვალიაში
შუთიყუშია.

ისმის საკუთის გადაბრუნების ხმა. კაცი შექს აანთებს.
სახე უფნაურად უბრწყინავს. ღრმად ამოისუნთქავს, პერანგის ღრდებს
შეიხსნის.

კაცი - მე ის მოვკალი! (ხედებს გაშლის და დიდხანს დგას ასე,
გაქვავებული სახით.) მოვკალი! მეტი აღარ შემიძლია და
მოვკალი... მე ახლა ბედნიერი ვარ... ჩვე, შენ არავინაა
წამოგვდეს! (გაღიასთან მიდის, შუთიყუშს შეჰყურებს.) მე
მკვლედი ვარ! რატომ არ გეშინია ჩემი? (გულზე მიიღებს
ხელს.) აი, აქ დავარტყი და დიდხანს ვაჭრიანებში მიგინა...

სანამ მხალა სისხლი არ შეიღება... რთვა დაეცა, ავალბი გაახილა
და მე მის ავალბში მიმი დავინახე... ო, რა ბედნიერი ვიყა-
ვი მაშინ... მე მის ავალბში პირველად დავინახე მიმი...

(ჯიბიდან დანას ამოიღებს და აკოვებს.) დანა მარვაღზე
შევაწმინდე... (დანას ყრთსავს.) მაგრამ სუნი მაინც შეჩნა.
მისი სისხლის სუნი... მეტი მდინარის პირას დავჯექი და
დიდხანს ვწმინდედი, სუნი რთი მომეშორებია... წითელი ქვით
ვხედავდი... (მეორე პაუზა.) რატომ უნდა გადამივდო დანა...
მე ვიცი, რთი მაინც მიჰოვნიან... დამადგას რა აზრი აქვს...
ამ დანას შევირახავ, აი აქ... (გაღიას ასწევს და დანას
ქვეითა შეაყურებს.) სალღეში რთი შევდი, ლღის კახასავ
მისი სუნი ასდირდა, მე ის ლღი სწამოვინებდი დავლიე და მისი
სისხლის სუნი მხელ ხბულში ვამოვიკა...

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

(პაუზა)

ღანღან ჯერ არ მოეს... ჯერ თავი შედინიერი აკონია... აღმათ
უკვე რიკვეთ: მიწარგადაცხარებდი, სისხლიანი... ღანღას კი აკონია,
რში შედინიერია...

(იგინის.)

დიდხანს ვაგრიალებდი შეგნით, სანამ ტარამდე არ ჩავიდა... ღან-
და მამიწვე მიხვდება, ვინ მოკლა იგი... ცოტა ხანში აღმათ მოვლენ.
და წამიყვანენ... ო, რა სიამოვნებით შევხვდებით ღანღას, რა
სიამოვნებით გავუღიმიებდი... და ის მიხვდება, რში მე კიდეც მამებს
ძალა...

(პაუზა. მუთუყუშის მინარეხავს.)

შენ აქამდე მოგვივებოდა... (ნავიღიდან პურის ნატებს აიღებს,
უფშვინის და ვაღიამი უყრის.) შენც დამავიწყდი... მე ხომ, რამდენი
ხანია, იმის მოკვლაზე ვცდილობდი... წყალიც მოგწყურებოდა. მეც
მომწყურდა წყალი... (ჭიქით წყალს შეუღვამს.) ჩემი ჭიქიდან და -
ღი... (მცირე პაუზა. მუთუყუშის შეაყურებს.)

სადღღენი რში შევდი, მარღენმა მკითხა, რა დავამარათ... არა-
ყო დამისხა. მე უარი უთხარი... აღმათ მარღენსაც დავითხავენ.
მარღენი არ დავჯერებს. არავინ არ დავჯერებს. მარღენი მეუბნებოდა,
ღანღა შენი ღირსი არ იყო, არ უნდა მოგეყვანათ, ხომ გეუბნებოდი...

(პაუზა.) რაცა დავცა, ხმა არ ამოუღია... (პაუზა.) მის ზვალეში
მარტო შენი იდგა. მე მიწოდდა უყვირა: "ღანღაშევე ვარ, მამატივი!".
მარ კ... მგონი... ვაიგონა... კარგად არ ნახსოვს... დამიგონა...
სანამ დავევეოდა... არ მოვლდა, რში მე ღანღას ამოვიღებდი... "უც
ჯაყვა უკან შეიხზარი". მე კი ვიგონდი, რში დავარტყამიდი. კიდეც
დამიგონა, ბურღა ამოიღო და წაღი, უღი დაღიო... მეტი უვლდაჭერი
კარგად მამ მოვს... (ვალის ქვეშედად ღანღას გამოიღვამს.) არა, რაჭომ
უნდა დავმარო. მანინც იაფინიან. რა საჭიროა დამადგა. მე ვიტყვი, რში

აი, ამ დანით მოგვადი. დიდხანს ვატრიალებდი მიგინთ საწამი ზღაპრებს...
 მდე არ ჩავიდა. მის ზღაპრებში სამინდელი მიწი იდგას... და მე ბედნი-
 ერი ვიყავი... მეც რატომ ვიყავი, მეც ადამიანის არ გესმის...
 მე სადღისტურად ვაგინებდი, სისხლის წითელი ჭერივით ვტყავდებოდი, რომ-
 დივ სუვე ასტადღებში ვუბნებოდა... მე არ ვავეცდებოდი... (მიგრე
 პაუზა.) დანა შენვადღე ვივარდინებდი, დავტავებ, ვუღიანჯობდები ჩავიდე
 და მივინდებ ვავედი სადღესკენ. ბავრატმა დედი ჩამოშინება და
 რატომღაც ვუდი არ ვამინარჩვებ. ჯიბეში ხური და მუყარა... (ხანგრძლი-
 ვი პაუზა). რა გინდა, რა... რას შემიჩვევებინებარ ზღაპრებში...
 (ყვირის. ხელებს უაზროდ იქნევს.) მე ის მოგვადი, მოგვადი და წამი-
 ყვანებ... მეც მარტო დარჩები და მოვდებში, მოვდებში...
 (სკამზე დაეშვება, სიბნელიდან რეკებს კედლის საათი, ის წამი-
 ტება.) აა? მოდიან, ჩემს წასაყვანად მოდიან!... (პირანტს შეი-
 რავს. შენვადს ვაინწორებს.) ღიას, მე მოგვადი, აი, ამ დანით...
 კი ბატონო, მე მინდა ვარ! (წარმოსახულ პიროვნებას ედაპარაკება.)
 ეს გრძელი ისტორია... მე თავს დანაშაუდვად არ ვგრძობ. რატომ?
 ამას სასამარადო დაადგენს, ბატონებო!... ერთი წუთი, მამაკიდე...
 იქნებ ეს ზუთიყუთი საინვ წაიყვანოთ, აქ მარტო დარჩება და მოვდებ-
 ბა. ვაწინდინდი ზუთიყუთისა, ბევრი რამე იყის... (ზუთიყუთი მოვლ-
 დნდად გაიხირობს: "მე ის მოგვადი, მე ის მოგვადი!"..
 გაჩუმდი! (ზუთიყუთი იხირობს: "გაჩუმდი, გაჩუმდი". პაუზა. ის
 უცებ ახარხარდება, წარვივდა. ტახტზე დაეცემა და მუშტებს უშვებს)
 არა, არა, არა... ჩემი ბრალია!... მივატოვდი.. ჩემი ბრალია!..
 მე მას ვუყვარდი, ვუყვარდი, ვიცი, რომ ვუყვარდი!.. (მიგრე პაუზა).
 საწამი წავიდეოდა, აი, აქ იდგას, მუხლმყერი... ტირიდა... მე კი
 ვაუთნებ... (წამივდება. ბატონს წარმოსახულ სიტუაციას.)
 საცხე ვიქა მუჭირა და ვიციროდი... "არა, ძვირფასო, ეს ყველაფერი

სისუღღელსა, მომბეზრდა. ალარ მეზიძედა... , ადრე, წაღი, მე უმერ-
დაც გაფრდებ... ჩემთვის ცხვრება დამთავრდა... დამთავრდა..."
მე მას ვეფრებოდი... ეს მის ზვადებში ჩანდა... (მფრე პაუზა).
არ ვიცი, საიდან მოვიდა ეს სიტყვები... (გულისჯიბიდან დანას
აზროლებს და ისევ მაგიდის ქვეშ შეაფურებს.) რატომ არ მოდიან
აქამდე ნუთნ დროც გაჩერდა?!

(პაუზა.)

დამადვას რა აზრი აქვს. მე მიწდა, რომ ყველამ გაიგოს, მარღვ-
მაც, მაგრამაც... ყველა მიხვდეს, რომ მე ჟივად დამიჩა თადა...
მეც ადამიანი ვარ... მეც უნდა დავიწყო ცხვრება... ჰო... ჯერ ის
უნდა მომეცა, რომ ცხვრება დამეწყო... აუცილებლად უნდა მომეცა...
მე ახლა განვიჩინებ... მე ახლა არაფრის არ მეზინია... (სკამზე
ჩაბოჯდება. სახეს ხედებში ჩაგვას.) მე ჯერ სიკვდილი არ მიწდა!...

(პაუზა. გადრასთან მიდის).

არც შენ გინდა სიკვდილი... სიკვდილის ყველას ეზინია... მე
მთელი ლამე სიკვდილიც ვეჭქრებ... შენ ხომ გესმის ჩემი!...
იმიტომ რომ მარტო ვარ... რთვა დანდა ჩემთან იყო, მე არაფრის
არაფრის არ მეზინებდა...

(მფრე პაუზა).

"უმეროდაც გაფრდებ!"... მაშინ მეფრნა, რომ დანდა არ მიყვარ-
და, მაშინ მედაც ვეფრე. მთელი დღე ტახტზე ვიწვი და არ ვიფრე,
რა გამეკრებოდა... მეფრნა, რომ ცხვრება დამთავრდა... არაფრის
ქლარ ქქონდა აზრი... იყო მზლად სიფარნივე და იმის მეფრებება,
რომ მე უკვადლად გაფრებ, რომ მე ვარ მიფრე... დანდაც ეს ვერ
გაიგო, მეფრე რატომ უნდა გაეფრ... ის ხომ ქადია...

(პაუზა).

მარღვრება გამახვდა სარდავიდან, აგერ, შენი ფლიო...

(პაუზა).

მე დაფინანსებ, რთი იმადი მკლავები ერთად მიდიოდა...

(პაუზა.)

შავი მაგიდაზე დასვდა და ავტორი... მარტოა არაყო მომავლად...

(ბანკრუტული პაუზა.)

შუალამისას რთი ვამეღვიძა, საშინლად მწყურდა... წყალი არ
მოდოდა... წარმოვიდგინე, რთი ისინი ერთად წვანან... იმას დაწდას.
მკერდზე აქვს დაწყობილი და სთინავს... ისე ცხადად ვბედავდი ყვე-
დავინს... შეშინარავდა ვიყვირე და წამოვფარდი... არ მახსოვს,
როგორ ვამტვრევი მაგიდას, სკამებს, საწოდს... ყვედავთი ერთმანდ-
ში აირია... მიკვირებოდა, რთი ისინი ჩემს გვერდით იწვიენ და იმას
დაწდას მკერდზე ეწყო დიდი, მანჯავლიანი ხელები... სანამ ქუნია არ
ამწვიდა და მიხერა ხვად დიდი დაცადე რთანი, აქ რთ ღოჯებს მოაბრ-
ვიდი, ის არ გეყოფოდა... მე ქუნიას ვეყურები და ვტიროდი. იმასად
შევეფოდე, წყალი ამომიგანა, კარავ ხანს იჯდა ჩემთან და სიგარეტს
აბოლებდა... მერე ქუნიამ მიხერა, რთი...

(აუთიყუში იმეორებს: " მე ის მოვკალი, . მე ის
მიკვადი!").

გარკუბი!

(აუთიყუში იმეორებს: "გარკუბი, გარკუბი". პაუზა.)

ქუნიამ ნახა, ქუნიამაც მიხერა, შავი დაანებო, შენს შავს
მიხერო... აგარაკზე ყოფილან, ქუნიამ მიხერა, ვიფანიო, სხვებიც
იყვიენო, ქუთოებდენო...

(გაღიას გამოხადებს, ვიქას გამოიგანს, წყლით
აავსებს და უკანვე შედგამს.)

შენ არაფერი იცი, ხმა ჩანიწყვიტე. გაიგე ? მე რთ წამიყვანენ,
ვიწ მოგივიდის. ქუნიამ მიხერა, მე მომიფიო, შენ რთ ვინდაო, რა
იციხს ქუნიამ, მოგიყვებო, მე მოვევიო...

(მცირე პაუზა.)

ეს ამბავი დიდია მოხდა, მაგრამ ჯერ არავინ იცის... შეადგინას.
პარკში მივხინა. იქ ვერ მიპოვენიდნენ... ადამაჲ უკვე იცინა...
(პაუზა, ჩაბნეი სიარულს იწყებს, მიერე კარს აყურადებს...)
ჯერ არავინ ჩანს... მიუ მოვემიხადო. ასე ხომ არ დავხვედები...
წვერიც უნდა გავიპარსო, ჭანსაცმელსაც გამოვივადო, ზავი ღირსეუ-
ლად უნდა მივჭიროს. " დიამ, მე მოვკადი!"... ისინი უნდა მიხვედნენ,
რამ ეს აუვიღებელი იყო, ისინიც უნდა მიხვედნენ, რამ მიუ კაცი
ვარ... მე ძალიან ამბავი კაცი ვარ... არავის დავამაგვინებ შავს...

(ყვირის.)

არავის!!! აუ საჭირო იქნება, ყველს გამოვივრი, არ დავინდობ... მე
ძალიან ამბავი ვარ... რას მიყურებ, დანი... მე უნდა მოვემიხადო...
ოჲჲა დასადვი რამ იყო, კარგია... დავმივინებო.

(პაუზა.)

სადაცაა მაგრამაჲ ზავისი კაცები ყავდა და სადაცდღან გამომაგლო,
გეყოფა, მინ წადი... (იღინის.)

მაგრამაჲ მაგლო ყუღების ზედა იცის. დავრავს კამეჩივი და
ჭეღებს იხველის.. რამდენი წლისა ჩარო, მაგრამაჲ მკობა: მოდაჩვიდ-
მიჭის მიუჭი. გავიჲდა, რამოგდაამის მიგონეო, მიერე ურთი დული
ჩამონისბა... (ჭაბტს აპირუნებს და მიგინდან დავმიჭვინიდ პერანგს
ამოიღებს.) ამას ჩავიფვაჲ, სუჲჲა... (პაუზა. მიეჩიბუნდება.
პერანგს დაყურებს.) იმას დურჯი, გაჭაჲჲაჲჲული პერანგი ეფვა...
დანა რამ დავარტყი, აი აქ მსხვილი წიჲელი ზოლი ჩამოვიდა...

(პაუზა.)

მე იმ წიჲელი ზოლს დავყურებდი... ამ დროს სადარმაზოღან ვინაჲ
გამოვარდა, მე მიეჩიბინდა და განზე გავხტო ის კი ივირდა, აი აქ
მსხვილი წიჲელი ზოლი ჩამოსდოდა... სადარმაზოჲ მიჲვადრი

ვირთხები ეყარა, მთელი საღარბაზო მცვდარი ვირთხებით იყო სავსე...
გულაღმა ამოხრწნებელი ნაფრისფერი ვირთხებით... (პაუზა.)

როცა დავბედა, შემივოდა... ხა-ხა-ხა... შემივოდა, მარტა შემი-
ვოდა. არ ვიცი, რატომ... მე ხომ ამდენი ხანი ვერმადებოდი მცვდელ-
ბისთვის, ამდენი ხანი გუდმოგვიწოდებდა ვაპრობებდი ღანას, ვეძებდი
შესატყვისს მიმდინებს... (მივჩრე პაუზა. გაღიასთან მიდის.)

შენ რა მიგვივოდა, რატომ გაჩუმიდი... შემივოდა-მეოქი, იმდენად უმელო
იყო, ანარაობა, ნაგავი, გაქაბუაბებულ ღორჯ ატრანგეში... მივოდა,
დავბედავდი და რაღაც ტყბილი კმაყოფილება დამეუფლებოდა... არა,
არ შემივინებულვარ, ყველაფერი ფრებზე მეტოდა, ყველაფერი სუღორთი
იყო, იმწუთას ღანდას ვუყურებდი. ვუყურებდი იმი მცურებს, რომელსაც
ღანდა ებვოდა, იმი დიდი, მანჯავლიან ხელებს... თითქმის მცვდარი
ვირთხებით გაფრებდნენო, სათითაოდ გებოძდნენ და ჩემსკენ მოფრებ-
დნენ მსუქანი, ამოხრწნებელი მცვდებით... ხა-ხა-ხა...

(მუთუკუთი იმეორებს: "ხა-ხა-ხა!") გაჩუმიდი! (მუთუკუთი იმეორებს:
"გაჩუმიდი! გაჩუმიდი!".. პაუზა.)

იქ არავინ იდგა... მე მიხედა, ყველას დაეწაბა, ქვეყანას დაეწა-
ბა, როგორ ჩამოსდოდა სისხლი, როგორ ეცემოდა. ჩემს ფრებთან, როგორ
მიწვდოდა ხელებს... როგორ იფარებდა სახეზე, რომ არაფერი არ დამეჩ-
ყა... მე არ ვიცი... ძველებურად ამყი, ხადისიანი... ის არ
ასფაღებს ფრებში, პირიდანაც წითელი სისხლი მოსდოდა... ვირთხ-
ები გარბოდნენ, კუჭყიან გუბებში ხელებდნენ და იქიდან წყადს სუამი-
დნენ... (მივჩრე პაუზა.)

რატომ დავაპრავ... რადის დანიწყო... როგორ დანიწყო... იქნებ
აჯობებს, ვაგიქვი, დავიჭალო, ალარასოდეს გამოვიჩნდი ამ ქალქში,
ამ თხაბში... ეს ატრანგი ღანდაში გარეცხა, იმის შემივოდა ასე
ავდი... ლამაზ რომ მიწყოდა, მე არაფერი მიკთხავს. ვიყოდი, ვიყოდი
რომ ასე მოხებოდა... მანც არ მივინებოდა. ღანდასაც არაფერი უმელოდა.
დაწვა და როდელი ღამე არ ეძინა. მეორე ღამე მე არ მოვსულვარ.

მარღენთან დავლივ. მერე კოტესთან ავფიქთ, საინთო საცხოვრებელი
ტაქსის ფულიც არ დაგვრჩა...

(პაუზა.)

როგორ დანიწყ... (პაუზა.)

იქნებ აჯობებს, გავიქცე... ღანდასთან მივად, ვეძიებ, რომ მე
მოგკალი. რას იზამს ღანდა, საინტერესოა, რას იზამს ღანდა!..

აღბაჲ, არ დანიჯერებს... სანამი საკუთარი თავადებით არ ნაბავს,
არ დანიჯერებს... (შუა ოთახში დადგება, თითქოს ვიღაცას ელაპარაკ-
ებოდა.)

" მე მოგკალი" თ თავი დამანებე, ხომ ვიხარნი, არ მოხვიდე-
თქო!" " მე შენ მიყვარხარ!" "გაუთრიე!" "მე უშენოდ არ შემიძლია!"
"ცხოვრე!" "ღანდა, მომისმინე" " ხომ ვიხარნი არ მოხვიდე მეთქი...
მეზიზღები" (გაღიას თავს მიადებს. სადღაც გაურკვეველად იყურება.)

მე უშენოდ არ შემიძლია. შენ ეს იცი. შენ არ გინდა ჩემთვის
რაღაც დათქო. არ გინდა მომისმინო. მე შენ ბევრი რამე ვაპატივ...
შენ ეს იცი. მე ბევრ რამეზე ვბუჭავდი თავადებს... იმიტომ რომ შენ
ძალიან ღამაში ხარ... მე არ შემიძლია, ყოველ საღამოს ვიარო თუ-
რში, წვეთებებში, დაბადების დღეებში, სადაც შენი დავებურატი
მეგობრები ყავას სვამენ, მკობხაობენ, სიგარეტს აბოღებენ და
ფარნიელი თავადებით შეყურებენ ერთმანეთს... მე ავადმყოფი ვარ...
რაღაც მღრღნის... მიგნიდან... მე არ შემიძლია ვეყურო მქვენი
სულიერ სიხარულს, როცა ირგვლივ... შიშის სუნი დვას... გახრწნილი
ვირახების სუნი დვას... როცა ვიცი, რომ მოგვადები... მე ყველაფე-
რი მამინებს, ყველაფერი ნერვებზე მშლის... (იფიქრის.)

" მე ეს ნიგნებში წამიკობხავს... მე ცხოვრება მინდა" (უფრო ხმა-
მალდა იფიქრის.) " სენ მტერი ხარ!" მე არ შემიძლია!...!

(ხარხარებს.)

"შენ ავადმყოფი ხარ, მაღვ გაგიშვებ!"..

(მიგრე პაუზა.)

მაგრამ ჩვენ ორივეს გვეშინია ვირთხების. ვირთხების მიშინ გვა-
კავშირებს ერთმანეთთან. სადარბაზოში რომ შემივდივარ, მიხლდ
მაშინ ვებუჭებიან ერთმანეთს. შენ ჩემზე უფრო გეშინია და ამიტომ
უფრო მაგრაჟ მიეჭები. მე მაშინ კმაყოფილი ვარ. ვიცი, რომ უჩი-
რად სადარბაზოში ვერ შემოხვალ. ვიცი, რომ მე ნებლავები. იმ
წუთას დიდ პატივს ვცემ ვირთხებს. ისინი მაგრძობინებენ, რომ
გჭირდება. ოთხნი რომ შევდივარ, კაბას ტახტზე მოსვერი და აბაზა-
ნაში შედიხარ, მე კი მაგივარს ვალდებ და საყრდენში დუღის ნარჩე-
ნებს ვეძებ. შენ რომ აბაზანიდან გამოდხარ!

(პაუზა.)

სანტიტერესობა, რას იზამს... მე შენთან დავურეკავ... (ვიხარ. ტელე-
ფონის ყურმილს იღებს.) მე ის მოგკადი!... შენ კარგ მოგკადი!..

(მიგრე პაუზა.)

რთვინა ხარ... შენი ვიძი!... (ვიხარ ყურმილს დადებს.)
მე ხომ ვიხარნი; მოგკადე-მეჭეი... (ვიხარ ისევ აიღებს ყურმილს.)
შენი ვიძი, გესმის? შენი ვიძი!..

(პაუზა.)

დიახ, დიდი!.. შენი ნაჩუქარი დანა დავარტყი!.. რატომ? იმიტომ
რომ... ხომ ვიხარნი, მოგკადე-მეჭეი... ნახვამიღის!
(ვიხარ ყურმილს დადებს. მუთუყუში იბეჭეებს: "ნახვამიღის,
ნახვამიღის". ის პერანგს მადედაზე გაშლის, დეხანს დაკურობს.)
ჩემგან არაფერი დარჩა... მარტო ეს პერანგი და კიდევ დანა, აი,
ეს დანა... ჯერ კიდევ ასევე სისხლის სუნით... დანა რომ წავიდა,
ვიხარნი, გავუძღვებ-მეჭეი. სამსახურშიც დავდივარ, მოგჯერ... იმათ
ყველაფერი იცოდნენ და მპატიობდნენ... ვიხარნი, გავუძღვებ-მეჭეი...
უფროსი და რომ ჩამოვიდა სოფლიდან, ჩვენთან წამოდი, დამსვენე,
ჩვენთან დარჩი... ხომ გეუბნებოდი, ვიფიცი, ასე დამთავრებოდა,
ის გათავს' ირეპული შენი ღირს' არ იყო... ის გათავსინებოდი...!

ვიგრძენი, რომ რაღაც მიწყინა... რაღაცაში მეც ვიყავი დაზარალებული,
მაინც არაფერი მიხუტვამის.

(პაუზა.)

მეგონა, რომ დაბრუნდებოდა, ღიახ, ღიახ, მეგონა რომ დაბრუნდებოდა.

(ხანგრძლივი პაუზა.)

ოხხი წელი გავიდა. ჩემგან არაფერი დარჩა. მარტონმა მიხხრა,
შენ მაგარი კაცი ხარო, იმიტომ რომ არაფი დავადღვირე. ისიც მიხხრა,
ამ თუთიყუშის რას დააფრევო. არ ვიცი-მეუტი. მეცოდება-მეუტი. ამას რა
უჭირს, ჩვენი ვართ საცოდავებიო.

(პაუზა.)

ნუთუ მარტლა ბედნიერია? არ ვიცი, არ ვიცი... მიჩრევინა,
ჩემთვის ვიყო, რასაც მიწდა, იმას გავაკეთებო. არავინს საჭივ არ
არისო. ის თავის ცოდ-შვილად არის, ეს კიდევ თავისთვის. მარტონ-
მა მიხხრა, სულ ურთად დაღიანო, იმიტომ რომ მაცოცხლებო, მაგრამ რა
ქნასო.

(პაუზა.)

კარები რომ მოიხატუნა, მივხვდი, ის პატარა ძაღლი გავყვდა.
მივხვდი, რომ სულ მარტო დავრჩი... (ერთი ყურმილს აიღებს. ისევ
დადებს.) რა მინიშნებებია აქვს, რთლის გაიგებს...

(პაუზა.)

მერე აღბახ... ვერ დაივიწყებს. ვერა. დაიტანჯება. გაუბედურ-
ება. მე კი არ მივიღებ. მე ძალიან ამბოვი ვარ. სხვასთან ვერ წავა.
ისიც ჩემსავითი დაუცვება, ჩემსავითი ქუჩაში დაჯდება. იმსაც არავინ
ყავს, ისიც მარტოა. არავინ მიხვდავს, არავინ შეიყვარებს. არავინ
მოეფრება. მარტო დარჩება. არ ვინ შეიყვარებს. არავინ...

(მორჩევი პაუზა.)

მე კი გავიფიქრებ და ჩემს გზაზე წავაღ. ის ამის ღირსია. იმიტომ რომ
ასე მიმატოვა. მასხრად ამიგდო, ქვეყნის დასავლენი გამხდა. ვიღაც
პიტონს დაუწავა, ჩემი ცხოვრება დაანგრია. ჩემგან არაფერი დარჩა...

არ ვგრძობ-მეუბნის. ის აღბათ სასამართლოში არ მოვა. მანამდე დაკითხავენ. ნეტა რას იტყვის, რით იმართლებს თავს. უნდა იცოდეთ, რომ ქალი ვარო. ვერ დავდე. არ მინდა.

(ჭიქას მადიდაზე დაგვამს. ვიხილ ისევე ყურმილს აიღებს. ისევე დადებს. მერე პერანგს ყრუსავს. სახეზე მიიღებს.)

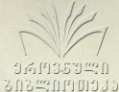
სანამ დავარტყამდი, ხურდა ამოიღო და წადი, ღუფი დალიეო. მე გუმინდელი წასვამი ვიყავი და საშინლად მტკიოდა თავი. გულიც ხელით მეჭირა.

(მეორე პაუზა.)

გუმინ კოტესთან ავედიო. საერთო საცხოვრებელი. მარღენმა პატარა ფული იშოვა. გვიან იყო. კარები ჩაკეტილი დაგვხვდა. კოტეში ვაბჯინდებოდა. ვილაფე ქალი ყავდა. ამას ახლაც ვაფუჭებო. ხამი საათი იყო, ღამის. ჩვენი წავადლო, მარღენმა დაიჩილა. სად უნდა წავიდეთ-მეუბნის. არაო, კოტეში მე უკვე მოვრჩიო, დაღვეამინდაო, ეს აქვე ცხოვრობსო, ამის დედა ვაჭირეო, დაღვეა მინდაო. ის ქალი რომ ჩამოვიდა, სუღელივით გაგვიფინა და წინა კბილი გამოუჩინდა. კოტეს ვუთხარი, ამასთან რა ვაწვევს-მეუბნის. რა ვქნათ, უკეთესო არც მე ვარო. მე არაფერი მიმქვამს. მავრამ მიცხვდი, რასაც გულისხმობდა. რთაც არაფერი გამოვწერეთ, ბოლოები უნდა დავაბეჭდო-მეუბნის. შენ ხომ არ გავიშდიო, მარღენმა, სამივეს ვაგვყრინა აქედანო. კოტეში, რაც გინდა ის ქენიო. მე თავი ჩატყუნე და ავტირდი. ხმა არავის ამოუღია. ღამე იქ დავრჩიო...

(მეორე პაუზა.)

წადი, ღუფი დალიეო, ჩემგან რა გინდაო... (ხანგრძლივი პაუზა.)
წველიც ვასაპარსო მატებს... ჩემგან რა გინდაო, ვანიგე?!. ჩემგან რა გინდაო... წადი, ღუფი დალიეო... (იციინის.)
სამად არ ჩამოვად... მაც პიჭონმა...

(პატუხა.)

მანინე არ მჯეროდა... ორი კვირა მინ ჩავიკატიე და ვეღოდი...
 ადრევე წასულა, ღამწვიდღედა და მოვა-მეუქი... დიდი მარდენი
 მიმადგა, ღანდა სად არისო, გუშინ ვნახო, ქადაქვარეო... შენთვის
 არ მიმტყობს, მაგრამ ეგერი ურთად მანარდეც მიწახავსო, მეგონა,
 შენც იცოდო, ამიტომ არ გითხარიო, ეს მანინე გასაგებები იყოო...
 კოტეშიც ეგერი მიხბრა. კოტი ორი ზვეა ვიხიდან გამოვიდა. პატარა
 მასწავლი უნდა და ვაფასალეო, ეგეო ბიჭები მყავსო, ვერაფერ გაიგებ-
 სო, შენ თუ არ შეგიძლიათ!.. ზვითონ მოვუვლი-მეუქი... კოტი ყველა-
 ვერიც წამსვლილია, მაგრამ მე ზვითონ მიწედა... ზვითონ... ღანდა
 მიმხვდება, რთ მე ჯერ არ მოვმეკვდარვარ. თუ გინდა, დღესვე ავიდო-
 თო, დედას ვუტყვიო. არა-მეუქი. მიწედა ვეუბ-მეუქი. ეს რთ ჩემ-
 ზვის გაკეთებინა, აქამდე ხუთჯერ ვაფასალეობო. მაგას პატარა მიწო-
 და უნდა და ეგერიც ჩაიხვირისო. მარდენმა - ეს რა შუაშიათ, გაიგე?!
 (მუთუხაში იმეორებს: "გაიგე? გაიგე?". ის პერანგს აიღებს და ჩაი-
 ვებაძს.)

უნდა მოვებინაო. წვერი ვასაპარსი მაქვს... შენიას დავუთხარებ
 და ვეძებო, მოვყალი მეუქი. შენია შემიწდება. შენიას სხვანაირად
 შემიწდება. შენია მიხვდება, რთ მე ძალიან ამაყო კაცი ვარ. ეს
 პერანგი დანდას ვარევა. იმის შემიწვეს ასე აგდოს. თხი წელია არ
 ჩაიხვიბის.

(საბედოს ყრუსავს.)

ღამებებუნ, მაგრამ არა უნავს. სუფთა... ღანდას ამ პერანგში
 უნდა დამინახოს. უნდა გაახსენდეს, რთგორ მიყვარდა. რაში ვეჭვობა,
 რთ გიყვარვარო. შენ არავინ არ გიყვარსო, შენ არაფერი გაიწვირო-
 სებო... (ისევე ყრუსავს საბედოს.)

მანინე უნდა მომეკვ... შენიამ კო მიხბრა, ან რა ამრი აქვსო,
 ქალი ვყავს მიწაქვლივო. შერი უნდა ვიძიო-მეუქი. შენ რა გგონია, ეს
 მად სხვა იმეოვსო. ეგეო ვ-ლია, შუაგოდ არ ვარევიდებაო... იმას

რას ურჩიო. კაცია და აბა რა ვქნათ... დავერთავ და ვუტყვი, შენი
 ჭეხსაცმელი წაიღე-მეუქი.

(ვიხარ ყურმილს აიღებს.)

მე არ მეშინია... ვეტყვი, შენი ცალი ჭეხსაცმელი წაიღე-მეუქი.
 იფიქრებს, დაზვიანობს. უკვე არ მჭირდება-მეუქი. ვეტყვი, მოვკად და
 არ მჭირდება-მეუქი. წასვლისას როდ მიხრწად, ის ჭეხსაცმელი წაიღე-
 მეუქი. ვეტყვი, არ გადამიგდია-მეუქი. ოხხი წელი ვინახავდი-მეუქი.
 ამ დღეს ვეღოდი-მეუქი.

(წერტილად იფიქრებს. ვიხარ ყურმილს დადებს. ტახტის ქვეშ შედგრება.
 იჭიქნა ცალი ჭეხსაცმელი გამოაქვს. სულს უხერხავს, მტვრის ავლის.)

მეინა მარტო ეს დამჩნია. სანამ ტახტის ქვეშ ავლავ, მივხერხებ, როდ
 აქა ხარ, სარეცხს რეცხავ ან ეზოში ხარ ჩასული... მაგრამ აქა
 ხარ, ჩემს ირავლივ ტრიალებ, მე როდ დასვრიდი ჭეხსაცმელი შენთვის,
 მიყვინი: "მეტი აღარ შემიძლია, რა დავაშავე! მე კიდევ ვიფიქრი და
 ვეუბნები: რა მოვიფიქრე, იყოს ან, რას აკლავ თავს..."

(ჭეხსაცმელს მაგიდაზე დადებს.)

ვერე-შენ იქნები ბედნიერი... მე შენ დატანავ, ვაგაუბრებ.
 მე შენ მიყვარხარ და ამიტომ არ შემიძლია, იყო ბედნიერი...

(უკვებ გაიძირებს პერანგს.)

არა, არა, არა... ამასაც შენი სუნი ასდის, არ შემიძლია...

(პერანგს ტახტზე მოსვრის.)

ვეტყვი, ვაგაიფიქრე-მეუქი. ვიფიქრე ვარ-მეუქი. ურთავ დავინახე და
 ვაგაიფიქრე-მეუქი, იმის მერე ვაფიქრე-მეუქი...

(მიფიქრე პაუზა.)

მე არ მოვკვდები. მე მიხნდა, დანდას გვერდით ვიყო და ღის ტანჯვას
 ვუფიქრი. ფიქრში არ წავსად, არა. მე იმთ თავს ვეფიქრებ. მეშინია-
 მეუქი, ავადმყოფი ვარ-მეუქი, მარტო ვარ-მეუქი. დანას ავიხარ წამო-
 გო-მეუქი. მაგრამ დანდა ხომ მიხვდება. მე მეტი არაფერი მიხნდა.

ქართული
ლიბრერი

თვითონ მოკლა-მეუჭო, ასე ვეჭვები, ღანღამ მოკლა-მეუჭო. ეს ღანღამ
ღანღა-მეუჭო.

(სულს მოიხატვამს, პერანგს აიღებს და ოფის იწმინდს.)

არ წავაღ, არა... (თუთიყუში იმეორებს: "არა, არა".)

მე იქ მივინიანა. მე იქ ვერ გავვლდებ. მე იქ მოვცვდები. ჩემი და
ჩამოვს სოფლიდან და მარტო ის იტორებს. მარღლიც იტორებს, ოფიც
დაფერება და ცარიელ ბოხლს დაამსხვრევს... არ მინდა, არ მინდა...
რატომ მოვკალი...

(მაგიდაზე დაეშობა.)

ისინი სადაცაა მოვლენ. მე ვერსად დავიმადლები. კარებს შემოაბ-
ტვრევინ და მანცე მიპოვინიან.

(ოფის ხნივ გასვამდებ, თითქოს რაღაცას აყურადებ. კარებთან მივა.
ოფიც გარდავს. მერე სწრაფად მიხურავს.)

იფორებენ, მინ არ არის, იფორებენ ვინმესთან დაინიან.
მარღლს მიაკითხავენ, ოფიცსაც...

(პაუზა.)

მეშინია... მე იქ მოვცვდები...

(ტახტს ვამოხატვს და ცდილობს კარებთან მიამოხოს.)

არ გავვლდებ. სანამ შემოამტვრევინ, არ გავვლდებ. მე არაფერი
ვიცი-მეუჭო, არ ვიცი-მეუჭო.

(კარებზე ძლივდევინიან მიადგამს ტახტს და თვითონც მე დაეშობ-
ბა.)

შენიან მიხურა, რა ამერი აქვს, დაგიჭიკინ და ციხეში ჩაკვდ-
ბი... რა ამერი აქვს. შენს თავს მიხედუ.

(ხანგრძლივი პაუზა. წამოდგება, გალიასთან მივა, მიამტვრეება.
მერე ჭიქას აიღებს, ისეც დადგამს.)

... ყველაფერი უკვე მოხდა. მე მხოლოდ შევწყვიტე, დავამთავ-
რე... მაგრამ ყველაფერი ხომ უკვე მოხდა. იმას ვერაფერი შევცდის,

საქ. სსრ კ. ვარქსის
ნაბ. ნაბ. რესპუბ.
გ. ჭლ.: ი. თეძაძე

ქართული
ლიბრერი

ვერსტერი წაშლის, ვერსტერი დამავიწყებს... რაც მოხდა...

(მაგიდისა და კვანძების სიღრმეში, თითქმის უღებავი კვანძები.)

შენ უკვე გუბავრისა ხარ ჩანაგვიდობიანი ხელები, ეზოვრისა შენს ყელს, მკლავებს, მკერდს... შენ იმას უკვე გაუწაწილდ სიძულვეთს, რომელიც შენ ბევრჯერ მოხდა... მარტო შენ! შენ უკვე იწიქი იმასთან, კოფინი იმას.

(შვირი უკუხდა.)

როგორ ვიცი შენ, როგორ დავიბრუნო ისე... ჩემი... ეს შენ-
დებოდა, რაღა აზრი აქვს შენისთვის? (სიბნელოში კედლის ხაზით
რეკავს.)

შენ ვერ მიპოვინა. ვერსტერი გაიგებს, რომ შენ მოვალე. შენ და-
თინებს შენთვის, იმას შეგისი ცოდ-შვილი იგდებებს. შენ შეგვებსაც არ
ჩაიფრებ, იმიტომ რომ შეგვრებებ. ან რატომ უნდა ჩაიფრებ შეგვები,
საყვარლის სიყვარული შეგებს არ იფრებენ. ღოდს ვერ მოუარაო, ჩემზე
იტივინა, იმას რას უნდა... ვერ გავიგებ, ვინ უნდა დაიხაროს,
ვისზე უნდა ვიცი შენი... შენ მინდა გული გატკინო, მაგრამ რატომ
მინდა გული გატკინო? ნუთუ ამით დაგსჯი? ნუთუ ამით გამოვიწყდ
ჩემს შეუარაგებობას? მაგრამ შენ ხომ უკვე იწიქი იმასთან... შენ ის
მოვალე, მაგრამ რა მოვალეა ამით? კოფინი შეგება, კოფინი
კოფინი... შენ არსებობ... წარსულს ვერ წაშლი, ვერ გადარე-
ბავ, ვერ დავიწყებ... ან, ისინი მოვლენ, ხელს ჩამავლებენ, მაგრამ
იმასაც უწევიათ რაღაც მიჩინება, რაღაც პატივისცემა... და სულ ეს
არის... ხელს ჩამავლებენ და წამოვიყვანენ, ღმერთმა იცის, სად... და
ეს მათი წილი იმიტომ უნდა ვიყავო, რომ შენ გული გატკინოს, მარტო-
მა და კოფინი მიჩინებოთ და პატივისცემით შემოიხილონ...

(კვანძების სიღრმეში სიღრმეში და კედელზე მიხატვებს.) უნდა არ მიჩინებო, არა... არსებობ ალარ მიჩინებო...

(კვანძების სიღრმეში დაგარებო. ის დაბნეული აყურებს. მერე მიცა და სიღრმეში.)

ქართული
ლიბრერი

მეგჯერი მუზიკიღებ... სიგრივეშიღ... მიწდა ღავეთვიწყო, მიწდა
მიწვიშირ... მავრამი არა... ყოველღამე აქ შემიღებან, რაღაც სისი-
ნიშა და ხარხარით, ირივე რეის ღოგინში წვება. მე უკვე მიინავეს
და ვიჭიანჭები. რეის გვერდიწ წვანან და ერმმანვეს ევერღბიან,
რაღაც სისინიშა და ხარხარით...

(ხანგრძლივი პაუზა. თუთიყუშის უყვირის: "იღაპარაკეთ!.. იღაპარა-
კეთ!".. "თუთიყუში იმეორებს: "იღაპარაკეთ... იღაპარაკეთ".
ხანგრძლივი პაუზა. თიშქოს ჩურჩუღებს.)

მე უკვე დიღით გავღივარ და ვკლავ იმას, მავრამი შეაღღისას
კვლავ ვოფხდღებ, ხურღას მანვეღისდა მიუბნებ, წაღი, ღუღი ღაღიღო...
საღამოშიწი თი ირივე რეის ღოგინში მიღვერება და მანწამებს...
ღღისაფ მიგკადი, მავრამი ვიფი, ხვად დიღით ისღე მიმივერება, ისღე
ამაღვადიერებს, ღურჯი ვაქსაშქაშეღი პერანგიწ, "მე თი ჯიბეში
ღანას მოვეჭერ ხდღს... ის ვაივირებს და წაღა... მივე მავრამი
ღუღს ღამაღვერებს და მომივერება, რთი მოგკადი, ღური ვიფიღ...
მავრამი რაჭოწ... ვისი გუღისაღის... მე ღანდა აღარ მიყვარს... მიღღს!
მიზიზღება!.. რაჭოწ უნდა მოგკად!.. მე რას მიმვეღის!..

(თუთიყუშის მიუბრუნება. საშინელი ხმიწ უყვირის.)
იღაპარაკეთ, მიწ მიინე რაჭოწ გარეშიღი, იღაპარაკეთ!..
(თუთიყუში იმეორებს: "იღაპარაკეთ!.. იღაპარაკეთ".)

მე... ას... ვარგია!..

Тамаз БАДЗАГУА

Ночь и попугай

(Пьеса - монолог в одной части)

Перевод Теалавадзе Т.Г.

Старая неубранная комната. Вдоль стены тахта, стол и несколько расшатанных стульев. Под тахтой разложены пустые запыленные бутылки. К углу прислонен маленький холодильник. Комнату освещает одна-единственная лампочка. При слабом свете смутно видны потертые, обшарпанные обои. На маленьком круглом столе, с правой стороны стены, стоит клетка, в которой находится попугай!.

Слышен звук отпирания замка. Мужчина включает свет. Лицо странно сияет. Он глубоко вздыхает, расстегивает пуговицы сорочки.

Мужчина - Я ее убил! (Разводит руками. Долго стоит так с окаменелым лицом) Убил! Не мог больше терпеть и убил... сейчас я счастлив... Тсс... смотри не проговоришься! (Идет к клетке, смотрит на попугая) Я ведь убийца! Почему же ты не боишься меня?! (Приложив руку к сердцу) Вот сюда я нанес ей удар ножом и долго крутил внутри... пока целиком не скрасился кровью... Когда упала, раскрыла глаза, и я увидел в ее глазах страх... О, какое счастье овладело мною тогда... Я в ее глазах первый раз увидел страх. (Достает из кармана нож, целует его) Нож я почистил об брюки... (Нихает нож) Но запах все же остался... Затем я сел на берег реки и продолжал чистить. Долго протирал, чтобы уничтожить запах... Я драил его красным камнем. (Короткая пауза) А почему я должен был бросить нож... Я знаю, что меня все равно найдут... Нет смысла скрываться... Этот нож я спрячу вот сюда... (Поднимает клетку, нож скользящим жестом прячет под клеткой) Когда я вошел в пивную... от пивной кружки тоже исходил подобный запах, поэтому я с удовольствием выпил пиво и это запах я ощутил во всем моем теле...

(Пауза)

Ланда пока что не знает... Она себя чувствует счастливым...
Наверное, ее уже несут, покрытую простыней, окровавленную...
Но Ланде кажется, что она счастлива...

(Смеется)

Долго я крутил внутри, пока не дошло до ручки...
Ланда в то же мгновение, по - видимому, догадалась, кто ее убил...
В ближайшее время, наверное, появятся и заберут меня... О, с каким
удовольствием я посмотрел бы на Ланду и с каким удовольствием
улыбнулся бы ей... И она, конечно, догадалась бы, что у меня еще
находится сила...

(Пауза. Обращается к попугаю)

Ты уже, наверное, проголодался... (Берет со стола кусок
хлеба, крошит его, бросает в клетку) А ведь я тебя забыл... Я все
время думал об убийстве... И воды захотел?... Я тоже хочу напи-
ться воды. (Ставит стакан с водой) Пей из моего стакана.

(Короткая пауза. Смотрит на попугая)

Когда я вошел в пивную, Марлен меня спросил: "Что с тобой?"
Наверное, Марлена тоже допросят. Марлен не поверит, да и никто не
поверит. Марлен мне говорил, что Ланда не достойна меня, что я
не должен был жениться на ней. Говорил он: "Ведь я тебе сказал..."
(Пауза) Упала безмолвно... (Пауза) Ее глаза выражали только
страх. Я хотел, чтобы она кричала: "Я виновата, прости..." Но
она... кажется... хорошо не помню... насмеялась надо мной до
того как упала бы... Она не ожидала, что я достану нож... "Этот
ножичек всткни себе в зад".

Я-то знал, что прыгну...она все насмежалась, достала мелочь, мол, выпей пиво... А потом я все хорошо помню... (Достает нож, находившийся под клеткой) Нет, почему я должен его прятать, все равно найдут. Для чего скрывать. Я скажу, что вот этим ножом я убил. Долго крутил внутри, пока кровь не дошла до рукоятки. В ее глазах стоял ужасающий страх... И я был счастлив... Ты почему удивляешься... Тебе ведь не понять человеческого... Я усмехался, как садист, наслаждался красным цветом крови, которая уже превратилась в лужицу на асфальте...но я не убежал...

(Маленькая пауза)

Я вытер нож о брюки, сложил, спрятал в карман сорочки и спокойно вошел в пивную. Баграч налил мне пива, но почему-то не взял денег... В кармане у меня была мелочь.

(Продолжительная пауза)

Что тебе нужно...что...что ты смотришь мне в глаза,

(Кричит на попугая, бессмысленно машет руками)

Я ее убил, придут и заберут меня... Ты останешься один и умрешь, умрешь...

(Опускается на стул. Во тьме слышен бой стальных часов. Он вскакивает)

Аа? Вот идут, чтобы забрать меня!.. (Застегивает сорочку, поправляет брюки) Да, я убил вот этим ножом... Да, уважаемые, я уже готов! (Говорит с воображаемой личностью) Это длинная история... Я себя не признаю виновным. Почему? Это решит суд, господа!.. Одну минуту, извините... Вы не взяли бы этого

попугай? Здесь он останется один и умрет. Это дрессированный попугай, многое знает...

(Попугай неожиданно повторяет : "Я ее убил, я ее убил")

Замолчи! (Пауза) Вдруг он начинает хохотать нервно, падает на тахту и кому-то угрожает кулаками) Нет, нет, нет... я виноват!.. Оставил ее!.. Я виновен... Она меня любила, любила, знала, что любила.

(маленькая пауза)

Перед уходом вот здесь стояла на коленях...плакала, а я смеялся...

(Встает, изображает выдуманную ситуацию)

Я держал наполненный стакан и смеялся... "Нет, дорогой, это все глупости, надоело, больше не могу. Уходи...уйди... Я и без тебя обойдусь... Жизнь кончена для меня..."Она меня жалела. Это было видно по ее глазам (Маленькая пауза) Не знаю, откуда взялись эти слова... (Из кармана сорочки достает нож и вновь скользящим жестом прячет его под клеткой) Почему не приходят столько времени? Неужели время остановилось?!

(Пауза)

Какой смысл скрывать. Я хочу, чтобы все узнали и Марлен и Баграт... Чтобы все знали, что у меня еще осталась сила... Я ведь тоже человек... И я должен начать жизнь... Да...но прежде нужно было убить ее с тем, чтобы начать жить...обязательно должен был убить... Вот я сейчас очистился...и более ничего не боюсь. (Садится на стул, прячет лицо в ладонях) Пока что я не желаю смерти.

(Пауза, подходит к клетке)

УДК 82(075)
ББК 84.001.01

Ты тоже ведь не хочешь смерти... Все боится смерти...
Я целую ночь думал о смерти... Ты ведь понимаешь меня...
Это потому, что я один... Когда Ланда было со мной, тогда я
ничего, решительно ничего не боялся...

(Маленькая пауза)

"Обойдусь без тебя..." Тогда я думал, что не любил Ланду.
Плохо себя чувствовал. Целый день лежал на тахте и не знал, чем
заняться... Думал, что жизнь окончена... Все потеряло смысл...
Была одна пустота и чувство того, что я исчезну бесследно, что я
лишь пылинка. Ланда этого не могла понять, хотя, почему она должна
была понять? Она ведь женщина...

(Пауза)

Марлен мне показал с погребка: "Вот твоя жена..."

(Пауза)

Я увидел, что они шли вместе в обнимку...

(Пауза)

Я наклонил голову к столу и заплакал... Марлен
придвинул мне водку...

(Продолжительная пауза)

Я проснулся в полночь. Страшно мучила жажда... Вода
не шла... Мне представилось, что они вместе спят. Он спал,
положив руки на грудь Ланды... Картина была ясной... Вскрикнув
ужасным голосом, я вскочил... Не помню, как принялся ломать стол,
стулья, кровать... Все перемешалось... Мне показалось, что они
лежат рядом со мной. Он сложил свои волосатые, мохнатые руки на

ее груди... Пока Женя не поднялась и не сказала: "Завтра же утром освободи комнату, не хватало тебе, что приводил сюда пьяниц... Я смотрел на Женю и плакал. И она пожалела меня, принесла снизу воды, долго сидела со мной, дымил сигаретой, а потом Женя мне сказала, что... (Попугай повторлет: "Я ее убил, я ее убил") Молчи!

(Попугай повторяет: "Молчи! Молчи!")

Женя тоже видела их, и она мне сказала: "Оставь ее, береги себя..." Они, оказывается, были на курорте. Женя сказала: "Я их узнала, были и другие, пировали".

(Открывает клетку, достает оттуда стакан, наполнив водой, ставит обратно в клетку)

Ты ничего не знаешь, заткни глотку, понял? Когда меня заберут, кто будет за тобой ухаживать? Женя сказала: "Отдай мне, для чего тебе он нужен". Откуда знает Женя, что ты останешься один и умрешь. "Я могу позаботиться о нем", - сказала она.

(Маленькая пауза)

Этот случай совершился утром, но еще никто об этом не знает... В полдень я спал в парке... Там не смогли бы меня найти... Но, наверно, уже знает...

(Пауза. Начинает ходить по комнате.

Подходит к двери, слушает)

Еще никого не видно... Мне нужно подготовиться. Ведь не должен я их встретить в таком виде, нужно и побриться, сменить одежду. достойно должен держать себя: "Действительно я убил", и они должны догадаться, что совершить это было

необходимо и понять, что я мужчина... и что я очень гордый человек... Никому не позволю угнетать себя.

(Кричит)

Никому! А если потребуется, перережу горло, пощады не будет... Я очень гордый... Чего смотришь? Выпей!.. Я должен подготовиться. Хорошо было бы иметь чего-нибудь выпить, немного успокоился бы.

(Пауза)

Вечером у Баграта были свои люди, поэтому он выгнал меня из пивной, сказал: "Хватит тебе, иди домой".

(Смеется)

Баграт умеет только считать деньги. Двигается как буйвол и считает деньги. Он спросил меня, сколько мне лет. Я сказал-тридцать семь. Он чуть не обалдел, ему казалось, что мне пятьдесят... Затем он налил мне кружку пива...

(Открывает крышку тахты, достает помятую сорочку)

Вот эту оде. у-чистая...

(Пауза. Переворачивается, смотрит на сорочку)

Она была одета в чистенькую синюю сорочку... Когда я ударил ее ножом... вот здесь потекла толстая красная струя...

(Пауза)

Я вглядывался в эту красную полоску... В это время из зала выскочила крыса. Я испугался и постыдился, а она смеялась. Вот здесь спускалась большая красная полоска... В зале валялись мертвые крысы. Весь зал был полон мертвыми серыми крысами, повернутыми ногами вверх.

(Пауза)

Когда я взглянул на нее, то пожалел, ха...ха...ха...
пожалел, действительно, пожалел, не знаю почему... Я долго готовился
к убийству, много времени старательно наводил блеск на нож, искал
подходящего момента.

(Короткая пауза. Идет к клетке)

А что с тобой происходит?.. Почему ты молчишь? Говорю,
что пожалел, она была ничтожеством, беспомощной, грязью в безукориз-
ненно чистой синей сорочке... Я подумал: посмотрю на нее и мною
овладело сладкое чувство удовлетворения. Нет, я не испугался, мне
было все трюн травой, все безразлично... В тот момент я смотрел
на Ланду, на ее грудь, которую обнимали большие, лохматые руки...
Словно ожили сдохшие крысы, и они по-одиночке вставали и ползли
в мою сторону, с вывернутыми пузами... Ха...ха...ха...

(Попугай повторяет: "Ха...ха...ха...")

Замолчи!

(Попугай повторяет: "Замолчи, Замолчи". Пауза)

Там никто не стоял... Я хотел, чтобы все видели... весь
мир увидел, как текла кровь и лилась мне на ноги. Как она протя-
гивала мне руки... и закрывала лицо, чтобы я не вонзил бы ей нож
еще раз... А я стоял... гордый, по-прежнему радостный... Она же
царапала пальцами асфальт. Со рта также текла красная кровь...
крысы бегали, прыгали в грязную лужицу и пили оттуда воду...

(Маленькая пауза)

Почему потерял?.. Когда началось и как началось?..

Может быть лучше было бы убежать, спрятаться, никогда больше не появляться в этом городе, в этой комнате?.. Эту сорочку постирала Ланда... и с тех пор она валяется ... Когда она пришла ночью, я ее ни о чем не спрашивал... Знал, знал, что так случится... но все же не верил. Но и Ланда ничего не сказала. Легла и целую ночь не спала. На вторую ночь я вовсе не пришел. Пил у Марлена, потом поднялись к Коте в общежитие. Даже денег на такси у нас не осталось...

(Пауза)

Как началось...

(Пауза)

А может быть лучше убежать, спрятаться? Пойду к Ланде. Скажу, что я ее убил. Как поступит Ланда, интересно, что сделает? Наверное, не поверит... пока собственными глазами не увидит, не поверит...

(Становится посередине комнаты, словно говорит с кем-то)

"Я убил". "Оставь меня в покое, я же сказала, не приходи".
"Я тебя люблю". "Убирайся". "Я без тебя на могу". "Животное".
"Ланда, послушай". "Я же тебе сказала не приходи. Ненавижу".

(Положив голову на клетку, смотрит куда-то, в неопределенное место).

Я не могу без тебя, это ты знаешь. Не желаешь ступить мне в чем-либо. Многое я тебе простил. Не хочешь выслушать меня... Это ты знаешь... Я закрывал глаза на многое... потому что ты очень красивая... Я не могу каждый вечер ходить в театр, на разные приглашения... на дни рождения, где твои друзья-дегенераты пьют кофе, гадают, курят сигареты и потухим взглядом

ЭЛН 135321
20230901033

смотрят друг на друга... Я больной... что-то гложет изнутри.
Я не могу больше смотреть на ваши глупые радости, когда вокруг
стоит затхлый запах... запах разлагающихся крыс... когда знав,
что умру... меня все страшит, все треплет нервы.

(Смеется)

"Я это в книге прочла... Я жить хочу..."

(Смеется все громче)

"Ты враг, я не могу..."

(Хочочет)

"Ты больной, скоро сойдешь с ума..."

(Маленькая пауза)

Но мы оба боимся крыс. Страх перед крысами связывает нас между собой. Когда заходим в залу, только тогда обнимаем друг друга. Ты больше меня их боишься и поэтому сильнее обнимаешь, прижмешься. Тогда я очень доволен. Знаю, что без меня ты не можешь зайти в залу, знаю, что цыплешься за меня. В тот момент я уважаю крыс - они дают мне почувствовать, что я нужен. Когда мы входим в комнату, ты бросаешь платье на тахту иходишь в ванную. Я же открываю холодильник и в морозилке ищу остатки пива, а когда ты выходишь с ванны...

(Пауза)

Интересно, как поступит?... Я сам позвоню...

(Словно берет телефонную трубку)

Я убил!... Убил... твоего бугая...

(Маленькая пауза)

Как поживаешь?... Я мстил!..

(Словно кладет трубку)

Я же сказал, что убью...

(Словно вновь берет трубку)

Я отомстил, понятно?...это мсть!..

(Пауза)

Да, утром пырнул ножом, подаренным тобой!.. А почему?

Потому что.. Я же сказал, убил... До свидания...

(Словно кладет трубку. Попугай повторяет: "До свидания, до свидания". Мужчина стелит сорочку на стол и долго разглядывает ее)

(Пауза)

С меня ничего не осталось.. Только эта сорочка и еще нож. Вот это нож... От него все еще пахнет кровью...Когда Ланда ушла, я подумал, что смогу пережить... И на работу ходил, ...иногда... Они все знали и многое мне прощали... Думал, перенесу... Когда приехала старшая сестра из деревни, сказала чтобы я поехал к ним...там отдохнул бы и остался. Сказала: "Я тебе говорила, знала, что все так кончится, эта развратница не достойна тебя..." "Эта развратница..." Я почувствовал какую-то обиду ...В чем-то и я был виноват, но ничего не сказал.

(Пауза)

Думал, что вернется, да...да...вернется.

(Продолжительная пауза)

Прошло четыре года. От меня ничего не осталось... Марлен сказал, что я крепкий человек. А это потому, что я дал ему выпить водку. Он еще сказал, что это я повсюду тащу за собой

попугая? Я объяснил, что жалею его, но он ответил, что ничего с ним не случится. Это нас надо жалеть.

(Пауза)

Неужели она действительно счастлива... Не знаю, не знаю... Сказала: "Мне лучше поступать по своей воле, чего захочу, то и сделаю. Это мое дело, а не чужое. Хотя он живет с женой и детьми, но поступает самостоятельно. Марлен сказал, что они все время вместе. Его жена прекрасно знает все, но куда денется..."

(Пауза)

Когда хлопнула дверь, я догадался—даже тонкая нить, которая нас соединяла, оборвалась. Я понял, что остался один.

(Словно берет трубку. Затем кладет обратно)

Какое значение имеет, когда узнает...

(Пауза)

Потом, наверное... она сможет забыть, замучается, станет несчастной. Но я ее не приму. Я очень гордый, а к другому она не пойдет. Она так же как и я опустится и так же как я окажется на улице. И у нее, как у меня, никого нет, она вроде меня, одинокая. Никто за ней не присмотрит, никто не полюбит, не приласкает. Останется одной одижененькой... Ни один человек не полюбит ее, никто...

(Малая пауза)

А я усмехнусь и пойду своей дорогой. Она заслужила этого, потому что так безжалостно оставила меня. Надсмехалась надо мной, сделала меня посмешищем для всех. Легла с пикантом, разрушила мою

34P135341
308-2P10133

жизнь. От меня ничего не оставила...

(Продолжительная пауза. Открывает холодильник, достает оттуда почти пустую бутылку. Остатки водки наливает в стакан. Ставит его на стол. Садится к столу, смотрит на стакан. Затем берет его и направляется к клетке. Чокается стаканом об клетку).

Желаю тебе всего самого хорошего, дорогая! Принял конец твоему счастью. Я тебя люблю. Мы оба ведь боимся крыс. Подойди поближе. Мы должны быть вместе. Нас уже никто не сможет различить. Мы всегда будем вместе... Я его убил... Возвращаю тебе этот нож. Убил этим ножом. Положи его под подушку и я тебе приснюсь. Вот-вот придут, заберут меня. Возможно, я там умру. Только Марлен знает, почему я убил. Считал себя счастливым, что я это смог совершить. Будь здорова! А иначе жизнь моя не имела бы смысла. Будь счастлива! Теперь я знаю, кто я, почему существую.

(Подносят стакан к губам) Вот сейчас я человек. Сейчас я и Баграта не устыжусь, и Марлена, и Котэ тоже. На суде я буду себя вести достойно. Они, по-видимому, побоятся меня. Багра́т с уважением подаст мне руку, скажет: "Смотри, не подкачай". Как это он говорит своим толстопузым друзьям. Уборщица Нина также тихо со мной заговорит. Она догадается, что я не тот человек, — себя в обиду не дам. (Отпивает немного из стакана). За твое здоровье! А помнишь, я спросил: "Любишь ли?" Любить мне не время". "Тогда чего желаешь". "Ты должен знать, что я женщина". Будь здорова, будь здорова! Будь здорова! (Попугав) Не бойся, Женя будет смотреть за тобой. Если доживешь до моего возвращения, тогда тебе будет не о чем унывать — птичьего молока и того тебе достану.

(Пауза. Кладет руку на сорочку. Поворачивает ее во все стороны)

Присудят, наверное, около десяти лет. Есть у меня и облегчающие обстоятельства, суд это примет во внимание. Защитника не возьму. Для чего он мне нужен. Я ведь не защищаюсь. Прямо сразу, так и так. Осудите меня. Себя виновным не считаю. Она, наверное, не придет на суд. До этого ее допросят. Интересно, что она скажет? Нет, не смогу пить. Не хочу. (Стакан ставит на стол. Словно берет трубку. Вновь кладет обратно. Затем нихает сорочку. Прикладывает к лицу.)

До того как я ее ударил бы ножом, она достала мелочь, мол, иди купи себе пива. Я вчера был выпившим и сильно болела голова. Сердце еле-еле билось.

(Маленькая пауза)

Вчера я поднялся к Котэ в общежитие. Марлену удалось достать немного денег. Было поздно. Двери были закрыты. Котэ выглянул из окна, у него находилась какая-то женщина, сказал, что сейчас же ее отпустит. Было три часа ночи. "Нет, мы уйдем"- настаивал Марлен. "Но куда нам идти"-спросил я. Котэ сказал, что он уже один и хочет выпить. Она тут же поблизости живет. "Черт побери, пить хочется". Эта женщина, когда спускалась по лестнице, улыбнулась нам, как дура. Виден был передний золотой зуб. Я сказал Котэ, как может он спать с ней? "Что поделаешь, я не лучше",-сказал он. Я ничего не сказал, но догадался, кого он подразумевал. Когда закончили водку, я сказал, что должен разбить бутылку. "Ты что, с ума сошел?-" спросил Марлен. Нас, всех троим, выгонят отсюда. "Как хочешь так и поступай",- сказал Котэ. Я опустил голову и расплакался. Все молчали. Ночь

мы остались там.

(Малая пауза)

"-Иди, -говорит, -что тебе от меня нужно."

(Продолжительная пауза)

"Я должен побриться, что тебе нужно от меня, понял? Что тебе от меня нужно?.. иди выпей пива..."

(Смеется)

Он меня даже за человека не посчитал...этот пижон...

(Пауза)

И все же я не верил.... Две недели я закрылся и ждал...

Она давно ушла. Думал-успокоится и придет.... Утром Марлен ко мне явился, спросил: "Где Ланда? Вчера я ее видел за городом, .. и я тебе об этом ничего не сказал, но я их видел вместе и прежде... Я думал, что и ты все знаешь, вот почему я тебе ничего не сказал. Ее и так нужно было выгнать... "Котэ тоже самое сказал... Два месяца тому назад Котэ вышел из тюрьмы. "Немного деньжонок нужно, и можно вышибать дух из нее. У меня такие парни, что никто ничего не узнает. Если ты сам не можешь". Я сказал, что сам справлюсь... Котэ тоже на все готов, но я сам хотел, сам... Ланда догадается, что я еще не умер. Он сказал: "Если хочешь, сегодня же поднимемся и я ей покажу, где раки зимуют". "Нет", -сказал я. Я жду момента. "Если б со мной так поступили, я бы пять раз уничтожил. Немногое нужно, чтобы душа ее ушла в пятки", -сказал он. Марлен сказал: "Причем он, понял?".

(Попугай повторяет: "Понял, понял". Он берет сорочку, надевает).

Нужно подготовиться. И борода требует бритва... Позову Женю и скажу, что убил. Женя поймет, что я очень гордый человек. Эту сорочку Ланда постирала. После этого она так и валяется. Четыре года я ее не одевал.

(Нихает рукав)

Она уже запрела, но ничего... чистая... Ланда меня должна видеть в этой сорочке. И вспомнить, как я ее любил. Она сказала, в чем же заметно, что любил. Ты никого не любишь. Тебя ничего не интересует...

(Вновь ниhaет рукав)

Все равно я должен был ее убить... Женя сказала: "Сейчас какой смысл. Ты должен убить женщину". Я ответил, что необходимо мне мстить. Ты о чем думаешь. Скоро она за другого пойдет. Такая уж она женщина, что без мужчины не обойдется... Причем ой? Иначе не мог. Я позвоню и скажу: "Возьми свой туфель".

(Словно берет трубку)

Я совсем не боюсь, скажу "возьми свой туфель". Она подумает, что я смеюсь над ней. Сейчас он мне уже не нужен. Я скажу, что уже убил и поэтому не нуждаюсь в нем. Тот туфель, который ты бросила в меня, когда уходила. Вот уже четыре года я его храню. Что ждал этого дня (Смеется нервозно, словно кладет трубку. Лезет под тахту. Достает оттуда одну туфлю. Дует на нее, снимает пыль).

От тебя только это осталось. Пока она валялась под тахтой, мне казалось, что ты здесь находишься, или стираешь, а может, спустилась во двор, ...но все же крутишься вокруг меня. Когда я вхожу в грязных туфлях, ты кричишь: "Больше я не могу терпеть ... Господи, в чем я провинилась?" А я смеюсь и говорю ей:

"Что с тобой, пусть так останется, чего ты истязает себя".

(туфля ставит на стол)

Ты никогда не будешь счастливой. Я тебя измучаю, сделаю несчастной Я люблю тебя и поэтому не вынесу, если ты будешь счастливой.

(Быстро скидывает сорочку)

Нет...нет...нет. Она имеет твой запах, я не могу...

(Бросает сорочку на тахту)

Скажу, что я с ума сошел. Я сумасшедший. Я видел их вместе и чокнулся. После этого я стал психовать.

(Малая пауза)

Я не умру, хочу быть рядом с Ландой, смотреть на ее мучения. В тюрьму не пойду, нет, нет. Я стану жалким таким. Скажу, что бокс, что я больной и одинокий, что он сам напоролся на нож. Ланда знает все как было. Мне больше ничего и не нужно. Скажу, что Ланда убил и что нож принадлежит Ланде.

(Вздыхает, берет сорочку, вытирает нож)

Не пойду, нет.

(Попугай повторяет: "Нет, нет")

Я бокс оказаться там. Не выдержу, умру. Моя сестра придет из деревни и только она будет оплакивать меня. Марлен тоже будет плакать, Коте напьется и побьет пустые бутылки... Не хочу...не хочу... Зачем я убил?..

(Наклоняется над столом)

Вот-вот они появятся. Я нигде не могу скрыться. Взломают двери и все равно найдут. (Молчит некоторое время, словно приелушивается к чему-то. Подходит к двери, немного приоткрывает и стремглаз закрывает).

...Все уже случилось. Я только прервал, закончил... Но ведь все случилось. Э того ничто не может заменить, ничто не сотрет и ничто не может заставить меня забыть...то, что случилось...

(Берет со стола туфлю и словно разговаривает с ней).

Тебя уже обнимали те мохнатые руки, оббивали твою шею, руки, грудь... Ты ему уделила то тепло, которое принадлежало мне, только мне. Ты уже лежала с ним, целовала его.

(Малая пауза)

Как мне мстить, как вернуть тебе такое... мое... это невозможно, какой же смысл имеет мщение.

Они подумает, что меня нет дома - у кого-то скрываюсь. Пойдут к Марлену и Котэ.

(Пауза)

Боюсь, -я там умру. (Подвигает тахту, старается придвинуть ее к двери). Не открою, пока не сломают, не открою. Скажу, что ничего не знаю, что не знаком.

(С трудом придвигает тахту. Сваливается на нее)

Жена сказала, -нет смысла, нет смысла сознаться во всем. " Поймают тебя и в тюрьме сдохнешь. Не имеет смысла. Лучше присмотри за собой". (Продолжительная пауза). Встает, подходит к клетке, устался на нее, затем берет стакан.

(Во тьме бьют часы)

Меня не смогут найти. Никто не узнает, что я убил. Ты можешь спать спокойно. О нем будет скорбит его жена и дети. Ты не будешь носить траур, так как тебе будет совестно. Или, гочому ты должна одеть траур. На смерть любовника траур не носят. Обо мне скажут: "Не смог присмотреть за своей женой". И еще скажут : "что мне от него . нужно было?.. Не пойму, кто должен быть наказан? За кого я должен мстить?.. Хочу ранить твое сердце... Но почему я хочу, чтобы у тебя болело сердце? Неужели я этим тебя накажу? Неужели я этим смогу искупить оскорбление, нанесенное мне?

Но ведь ты уже лежала с ним. Я его убил и что этим нашел? Малое облегчение, немного удовлетворения и больше ничего... Проще не сотрешь, не отмоешь, не забудешь... Вот они придут, схватят меня, но и они будут иметь какое-то снисхождение, уважение... И это все... Схватят и уведут бог знает куда. И я десять лет должен страдать, потому, чтобы душа болела... и чтобы Марлен и Котэ смотрели на меня с почтением и уважением.

(Туфлю швыряет об стенку)

Это мне не нужно... Мне уже ничего не нужно..

(Т фля падает на тахту... Он сперва смотрит на нее в растерянности, затем берет ее в руки)

Иногда я ненавижу... до безумия... хочу забыть, удалить от себя... но нет... Каждую ночь с хохотом и ссыканием они ложатся в мою постель. Я уже сплю и мучаюсь: Лежат рядом со мной, ласкают) друг друга с хохотом и каким-то ссыканием. (Продолжительная пауза) Кричит попугай: "Говори, говори". (Попугай повторяет: "Говори, говори". Продолжительная пауза. Словно шепчет)

Я каждый день выхожу и убиваю ее, но она в полдень оживает, дает мне мелочь, говорит: "Иди, попей пива..."; а вечером они лезут в мою постель и мучают меня... Вот и сегодня я убил ее, но знаю, что и завтра я с ней столкнусь лицом к лицу. Внэвь она станет разглядывать меня в свей синей безукоризненно чистенькой сорочке, а я схвачусь за нож в своем кармане... Затем Баграт даст мне выпить и мне покажется, что я убил, отомстил... Но за что?.. Я Ланду больше не люблю. Я ненавижу ее!.. Питаю к ней отвращение! Почему я должен убить ее?.. Чем это мне поможет? (Приближается к попугаю. Ужасным голосом кричит ему).

Говори... Ты почему замолчал?.. Говори же...

Да... вот так... хорошо...

К О Н Е Ц

თამაზ ბაძაგუა

Ночь и попугай

Пьеса - монолог в одной части

/на грузинском и русском языках /

პასუხისმგებელი გამომცემია შ.გამბელია

ბაკრაძე № 1

30.04890

უფასო

ტირაჟი 500

მარბახთა რეკლამა 1,68

საქართველოს სსრ გამსახკომის რეკლამის უფროსის
სტამბა

ვაჟა-ფშაველას გამბ. 104.